

Sygn. akt VI U 2240/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 października 2014 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk
Protokolant:	st. sekr. sądowy Joanna Wilczyńska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 października 2014 r. w S.

sprawy z wniosku Zakładu (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

przy udziale zainteresowanych A. F., R. P. (1), R. P. (2), H. T. (1), C. T. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o ustalenie obowiązku ubezpieczenia społecznego

na skutek odwołania Zakład (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 30 września 2013 roku (...)

z dnia 10 grudnia 2013 roku (...)

z dnia 06 grudnia 2013 roku (...)

z dnia 10 grudnia 2013 roku (...)

z dnia 06 grudnia 2013 roku (...)

I. oddala odwołania;

II. zasądza od Zakładu (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. kwotę 300 (trzystu) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 grudnia 2013 roku nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził, że **R. P. (1)** jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia zawartej z płatnikiem składek spółką z o.o. (...) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu w okresach od 29 kwietnia 2010 roku do 30 czerwca 2010 roku, od 4 maja 2010 roku do 31 maja 2010 roku, od 1 czerwca 2010 roku do 30 czerwca 2010 roku, od 1 czerwca 2011 roku do 30 czerwca 2011 roku, od 8 lipca 2011 roku do 31 lipca 2011 roku, od 5 sierpnia 2011 roku do 30 sierpnia 2011 roku, od 7 września 2011 roku do 29 września 2011 roku. Podstawą do wydania takiej decyzji były

ustalenia postępowania kontrolnego przeprowadzonego u płatnika, w toku którego ustalono, że płatnika oraz R. P. (1) w okresach od 29 kwietnia 2010 roku do 30 czerwca 2010 roku, od 4 maja 2010 roku do 31 maja 2010 roku, od 1 czerwca 2010 roku do 30 czerwca 2010 roku, od 1 czerwca 2011 roku do 30 czerwca 2011 roku, od 8 lipca 2011 roku do 31 lipca 2011 roku, od 5 sierpnia 2011 roku do 30 sierpnia 2011 roku, od 7 września 2011 roku do 29 września 2011 roku łączyły umowy cywilno-prawne, których przedmiotem było: kładzenie posadzek 623m², zerwanie desek 145 m², transport materiału 68m² al. (...), roboty ziemne (wykopy) podbijanie fundamentów na budowie al. (...), usunięcie z pietra budynku gruzu 7 m³ x 80 zł na budowie al. (...), prace porządkowe, mycie okien, podokienników oraz obudów słupów na I piętrze na obiekcie: budynek ZUS-u przy ul. (...)w S., prace porządkowe mycie okien, podokienników oraz obudów słupów na parterze i w piwnicy na obiekcie: budynek ZUS-u ul. (...)w S., czyszczenie z zaprawy murarskiej 20 szt. na budowie W.(...), malowanie balustrad na budynku mieszkalno-usługowym w M.ul. (...)szt. 6,15 zł.

Decyzją z dnia 10 grudnia 2013 roku nr (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.stwierdził, że **H. T. (1)** jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia zawartej z płatnikiem składek spółką z o.o. (...)podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu w okresie od 1 czerwca 2010 roku do 30 czerwca 2010 roku. Podstawą do wydania takiej decyzji były ustalenia postępowania kontrolnego przeprowadzonego u płatnika, w toku którego ustalono, że płatnika oraz H. T. (1) we wskazanym okresie łączyła umowa cywilno-prawna, której przedmiotem było: betonowanie wieńców żelbetowych 4 m³, szalowanie, zbrojenie, betonowanie biegu schodowego oraz stropów 6,5 m³ na budowie przy ul. (...).

Decyzją z dnia 6 grudnia 2013 roku nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził, że **R. P. (2)** jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia zawartej z płatnikiem składek spółką z o.o. (...) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu w okresach od 8 lipca 2009 roku do 4 października 2009 roku, od 5 października 2009 roku do 22 października 2009 roku oraz od 4 stycznia 2010 roku do 28 lutego 2010 roku. Podstawą do wydania takiej decyzji były ustalenia postępowania kontrolnego przeprowadzonego u płatnika, w toku którego ustalono, że płatnika oraz R. P. (2) we wskazanych wyżej okresach łączyły umowy cywilno-prawne, których przedmiotem było: murowanie ścian gr. 25-620 m², murowanie ścian 320 m², (...) al. (...), murowanie ścian gr. 25-590 m², murowanie ścian gr 12 cm – 280m², betonowanie posadzek 650 m², S. al. (...), murowanie ścian gr. 12 cm – 45 m², malowanie krat 145 m², (...) al. (...).

Decyzją z dnia 10 grudnia 2013 roku nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził, że **C. T. (2)** jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia zawartej z płatnikiem składek spółką z o.o. (...) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu w okresach od 4 lipca 2011 roku do 31 sierpnia 2011 roku, od 5 października 2011 roku do 28 października 2011 roku oraz od 7 listopada 2011 roku do 30 listopada 2011 roku. Podstawą do wydania takiej decyzji były ustalenia postępowania kontrolnego przeprowadzonego u płatnika, w toku którego ustalono, że płatnika oraz C. T. (2) we wskazanych wyżej okresach łączyły umowy cywilno-prawne, których przedmiotem było: zbrojenie ścian, zbrojenie stropów, murowanie ścian w S., malowanie konstrukcji stalowych 65 m², betonowanie posadzki 32 m² w S. przy ul. (...), malowanie belek stalowych 18 m, niwelacja terenu 950 m² w S. przy ul. (...).

Decyzją z dnia 30 września 2013 roku nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził, że **A. F.** jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia zawartej z płatnikiem składek spółką z o.o. (...) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu w okresie 25 sierpnia 2009 roku do 17 listopada 2009 roku. Podstawą do wydania takiej decyzji były ustalenia postępowania kontrolnego przeprowadzonego u płatnika, w toku którego ustalono, że płatnika oraz A. F. we wskazanym okresie łączyła umowa cywilno-prawna, której przedmiotem było: roboty szpachlarskie 1630 m² w S. al. (...).

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że spółka (...) zawarła z ubezpieczonymi umowy na wykonanie czynności, które nie prowadziły do konkretnego indywidualnie oznaczonego rezultatu. Ponadto płatnik nie wykazał

trwałego, twórczego i niepowtarzalnego efektu pracy wykonawcy, wobec czego umowa, której przedmiotem są wspomniane czynności, wyczerpuje znamiona umowy zlecenia.

Z powyższymi decyzjami nie zgodził się Zakład (...) spółka z o.o. w S., która w odwołaniach od decyzji wniosła o ich uchylenie oraz o zasądzenie od ZUS na jej rzecz kosztów postępowania – w tym kosztów zastępstwa procesowego – według norm przepisanych. Odwołująca zarzuciła organowi rentowemu naruszenie art. 83 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez ustalenie przez organ administracji publicznej w toku postępowania administracyjnego istnienia pomiędzy ubezpieczonymi, a spółką (...) stosunku prawnego – umowy zlecenia, w sytuacji, gdy organ ten nie jest uprawniony do ustalenia charakteru umowy cywilnoprawnej; naruszenie art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy systemowej poprzez przedwczesne określenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. Odwołująca zarzuciła organowi rentowemu również błąd w ustaleniach faktycznych, poprzez uznanie, że umowy o dzieło zawarte pomiędzy skarżącą a zainteresowanymi stanowiły w istocie umowy zlecenia, w sytuacji gdy całokształt okoliczności związanych ze stosunkiem prawnym nawiązanym pomiędzy stronami świadczy, że wolą stron tej umowy było zawarcie umowy o dzieło; naruszenie prawa materialnego tj. art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 12 ust. 1 i art. 83 ust. 1 i 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez ich niewłaściwe zastosowanie tj. wydanie decyzji stwierdzającej, że zainteresowani podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu z tytułu w/w umów oraz ustalającej podstawę wymiaru składek na te ubezpieczenia w oparciu o przychód przez nich uzyskiwany w sytuacji, gdy osoby te będąc zatrudnione u skarżącej na podstawie umowy o dzieło nie podlegały obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym. Wskazując na specyfikę prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej w zakresie świadczenia usług budowlanych skarżąca podniosła, iż nie może w ramach zawartej umowy o roboty budowlane zlecić wykonania poszczególnych elementów budowy osobom trzecim na zasadzie umowy starannego działania (umowy zlecenia, świadczenia usług), bowiem ten rodzaj umowy nie prowadzi do osiągnięcia zamierzonego w umowie z inwestorem celu i tym samym naraża spółkę na niewykonanie zobowiązania wynikającego z umowy. Skarżąca wskazała, iż wszystkie prace dotyczące poszczególnych elementów stanowiących części procesu budowlanego jakie zlecała musiały być zgodne z dokumentacją projektową, przepisami prawa budowlanego, w związku z czym nie mogły być wykonane jedynie z należytą starannością. Zdaniem skarżącej jedyną umową, która gwarantowała, aby wykonywane elementy obiektu budowlanego spełniały warunki określone dokumentacją projektową oraz przepisami prawa budowlanego była umowa o dzieło. Odwołująca wskazała, iż wszystkie elementy składowe obiektu budowlanego mają z góry określone parametry i właściwości wynikające z przepisów prawa budowlanego oraz dokumentacji projektowej, a ich osiągnięcie przez strony jest pewne, z tego względu że jest określone w projekcie i objęte pozwoleniem na budowę. Wykonane w ramach robót budowlanych elementy obiektu budowlanego mają charakter samoistny, materialnie wyodrębniony, każdy z tych elementów może podlegać odbiorowi, a w przypadku stwierdzenia wad zlecający może żądać ich usunięcia, ewentualnie obniżyć należne z tego tytułu wynagrodzenie w oparciu o wartość stwierdzonych usterek. Jak wskazała skarżąca fakt czy dany rezultat został osiągnięty jest prosty do ustalenia. Wystarczy w toku odbioru sprawdzić czy wykonana praca spełnia wymogi określone w projekcie. W przypadku umowy o roboty budowlane staranne wykonanie określonych robót prowadzi zawsze do stworzenia materialnego dzieła, najpierw w zakresie poszczególnych elementów obiektu, a następnie obiektu budowlanego jako całości o właściwościach i parametrach określonych w dokumentacji projektowej i przepisach prawa budowlanego. Jak wskazała skarżąca każdy rodzaj prac wykonywanych w toku realizacji umowy o roboty budowlane, począwszy od wymurowania ściany, wykonania instalacji jest z góry określony przez przepisy prawa budowlanego i zmierza do osiągnięcia konkretnego rezultatu, który to rezultat składa się na ostateczny rezultat umowy o roboty budowlane. Spółka podniosła, iż z uwagi na specyfikę robót budowlanych nadzór sprawowany był przez ustanowionego na danej budowie kierownika budowy, który dokonywał formalnej oceny czy zleceniobiorca wykonał przedmiot umowy oraz czy przedstawiony przez niego element budowy wykonany został zgodnie z projektem i przepisami prawa budowlanego. Zdaniem skarżącej nie można uznać, iż o charakterze zawartych umów przesądza okoliczność, iż zatrudnione osoby nie posiadały szczególnych kwalifikacji. Dla realizacji umowy liczył się sam fakt posiadania faktycznych i praktycznych umiejętności do wykonania dzieła.

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych powtarzając argumentacją zawartą w skarżonych decyzjach.

Postanowieniem z dnia 24 kwietnia 2014 r. Sąd Okręgowy połączył sprawy z odwołań płatnika od powyższych decyzji do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Sąd ustalił, co następuje:

Zakład (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. prowadzi działalność gospodarczą w zakresie usług budowlanych, remontów i nowych inwestycji. Ponad 90% inwestycji stanowią zamówienia publiczne.

Niesporne, a nadto:

- protokół przesłuchania M. R. – k. 235-243 akt kontroli

W latach 2008-2010 w sytuacji gdy zagrożone było dochowanie uzgodnionych z inwestorem terminów przewidzianych na wykonanie określonych robót spółka (...) zawierała umowy cywilnoprawne z wykonawcami, aby przyspieszyć prace. Okresy na jakie zawierano umowy cywilnoprawne były uzależnione od harmonogramu ustalonego między wykonawcą i inwestorem i bieżących potrzeb na budowie.

Werbowanie osób, z którymi zawierano umowy następowało poprzez ogłoszenia w prasie, w internecie oraz z polecenia. Umowy zawierano również z osobami, które wcześniej już pracowały na rzecz spółki (...). Płatnik podpisując z zainteresowanymi umowy nie wymagał od nich udokumentowania kwalifikacji, wystarczały mu słowne deklaracje.

Prace wykonywane na rzecz płatnika zarówno przez osoby zatrudnione na podstawie umów o pracę i umów cywilnoprawnych nie różniły się od siebie.

Umowy o dzieło zawierano dlatego, że takie były dyspozycje prezesa spółki. Umowy o dzieło zawierano de facto w celu sprawdzenia umiejętności. Zdarzało się, że z osobami które sumiennie i rzetelnie wykonywały prace w ramach umów cywilnoprawnych podpisywano następnie umowy o pracę. Ich obowiązki wówczas nie ulegały zmianie.

Dowód:

- protokół przesłuchania M. R. – k. 235-244 akt kontroli

- protokół przesłuchania świadka Z. G. (kierownik budowy)– k. 283-286 akt kontroli,

- zeznania świadka Z. G., k. 340-342

- protokół przesłuchania świadka K. K. (kierownik budowy)– k. 287-289 akt kontroli

- zeznania świadka K. K., k. 358v-359v akt sprawy

W dniu 4 lipca 2011 roku (...) sp. z o.o. w S. i C. T. (2) zawarli umowę zatytułowaną „o dzieło”. W treści dokumentu wskazano, że przedmiotem umowy ma być: „zbrojenie ścian, zbrojenie stropów, murowanie ścian w S.”. Strony ustaliły termin wykonania prac na dzień 31 sierpnia 2011 roku. Wynagrodzenie ustalono na kwotę 7 350,00 zł płatne w terminie 21 dni od otrzymania rachunku. W umowie wskazano przy tym, że w przypadku nienależytego lub nieterminowego wykonania dzieła zamawiająca ma prawo odmowy wypłaty całości lub części umówionej kwoty. Dodatkowo w umowie przewidziano rozliczenie umowy częściowo, po przedstawieniu rachunku przez wykonawcę.

Płatnik wystawił rachunki w dniach: 29 lipca 2011 roku na kwotę 1 755,00 zł netto, 31 sierpnia 2011 roku na kwotę 1 560,00 zł netto. Płatnik wypłacił zainteresowanej powyższe wynagrodzenie.

W dniu 5 października 2011 roku (...) sp. z o.o. w S. i C. T. (2) ponownie zawarli umowę zatytułowaną „o dzieło”. W treści dokumentu wskazano, że przedmiotem umowy ma być: „malowanie konstrukcji stalowych 65 m², betonowanie posadzki 32 m³ w S. ul. (...)”. Strony ustaliły termin wykonania prac na dzień 28 października 2011 roku. Wynagrodzenie ustalono na kwotę 1 483,00 zł płatne w terminie 10 dni od otrzymania rachunku. W umowie wskazano

przy tym, że w przypadku nienależytego lub nieterminowego wykonania dzieła zamawiająca ma prawo odmowy wypłaty całości lub części umówionej kwoty. Dodatkowo w umowie przewidziano rozliczenie umowy częściowo, po przedstawieniu rachunku przez wykonawcę.

Płatnik wystawił zainteresowanemu C. T. (2) rachunek określający wynagrodzenie za wykonaną pracę na kwotę 1 270,00 brutto. Płatnik wypłacił zainteresowanemu kwotę określoną w rachunku w dniu 18 listopada 2011 roku.

W dniu 7 listopada 2011 roku (...) sp. z o.o. w S. i C. T. (2) ponownie zawarli umowę zatytułowaną „o dzieło”. W treści dokumentu wskazano, że przedmiotem umowy ma być: „malowanie belek stalowy 18 m, niwelacja terenu 950 m² w S. przy ul. (...)”. Strony ustaliły termin wykonania prac na dzień 30 listopada 2011 roku. Wynagrodzenie ustalono na kwotę 1600,00 zł płatne w terminie 10 dni od otrzymania rachunku. W umowie wskazano przy tym, że w przypadku nienależytego lub nieterminowego wykonania dzieła zamawiająca ma prawo odmowy wypłaty całości lub części umówionej kwoty. Dodatkowo w umowie przewidziano rozliczenie umowy częściowo, po przedstawieniu rachunku przez wykonawcę.

Płatnik wystawił zainteresowanemu C. T. (2) rachunek określający wynagrodzenie za wykonaną pracę na kwotę 1 370,00 brutto. Płatnik wypłacił zainteresowanemu kwotę określoną w rachunku w dniu 16 grudnia 2011 roku.

Niesporne, a nadto dowody:

- umowy, k. 4927, 4935, 4939 akt kontroli

- rachunki – k. 4929, 4933, 4937, 4941 akt kontroli

W dniu 8 lipca 2009 roku (...) sp. z o.o. w S. i R. P. (2) zawarli umowę zatytułowaną „o dzieło”. W treści dokumentu wskazano, że przedmiotem umowy mają być: „murowanie ścian grubość 25 – 620 m², murowanie ścian 320 m², betonowanie pod posadzki 132 szt. w (...) przy al. (...)”. Strony ustaliły termin wykonania prac na dzień 4 października 2009 r. Wynagrodzenie ustalono na kwotę 8 620,00 zł płatne w terminie 21 dni od otrzymania rachunku. W umowie wskazano przy tym, że w przypadku nienależytego lub nieterminowego wykonania dzieła zamawiająca ma prawo odmowy wypłaty całości lub części umówionej kwoty. Dodatkowo w umowie przewidziano rozliczenie umowy częściowo, po przedstawieniu rachunku przez wykonawcę.

Płatnik wystawił rachunki w dniach: 31 lipca 2009 roku na kwotę 1 780,00 zł netto, 31 sierpnia 2009 roku na kwotę 2 150,00 zł netto, 30 września 2009 roku na kwotę 1500,00 zł netto. Płatnik wypłacił zainteresowanej powyższe wynagrodzenie.

W dniu 5 października 2009 roku (...) sp. z o.o. w S. i R. P. (2) ponownie zawarli umowę zatytułowaną „o dzieło”. W treści dokumentu wskazano, że przedmiotem umowy ma być: „murowanie ścian gr. 95 cm – 590m², murowanie ścian gr 12 cm 280 m², betonowanie posadzek 650 m² ul. (...), S.”. Strony ustaliły termin wykonania prac na dzień 22 grudnia 2009 roku. Wynagrodzenie ustalono na kwotę 9 600,00 zł płatne w terminie 21 dni od otrzymania rachunku. W umowie wskazano przy tym, że w przypadku nienależytego lub nieterminowego wykonania dzieła zamawiająca ma prawo odmowy wypłaty całości lub części umówionej kwoty. Dodatkowo w umowie przewidziano rozliczenie umowy częściowo, po przedstawieniu rachunku przez wykonawcę.

Płatnik wystawił rachunki w dniach: 30 października 2009 roku na kwotę 1 985,00 zł, 30 listopada 2009 roku na kwotę 1 710,00 zł netto, 31 grudnia 2009 roku na kwotę 1 370,00 zł netto. Płatnik wypłacił zainteresowanej powyższe wynagrodzenie

W dniu 4 stycznia 2010 roku (...) sp. z o.o. w S. i R. P. (2) ponownie zawarli umowę zatytułowaną „o dzieło”. W treści dokumentu wskazano, że przedmiotem umowy ma być: „murowanie ścian gr 12 cm – 45 m², malowanie krat 145 m² al. (...) S.”.

Płatnik wystawił zainteresowanemu R. P. (2) rachunek określający wynagrodzenie za wykonaną pracę na kwotę 405,00 zł netto. Płatnik wypłacił zainteresowanemu kwotę określoną w rachunku w dniu 10 lutego 2010 roku

W ramach zawartej umowy zainteresowany miał pracować jako murarz, ostatecznie zaś w ramach umowy kopał rowy, zrywał folie z polbruków, wynosił gruz oraz osuszał budynki. Zainteresowany wykonywał prace zgodnie z poleceniami kierownika, otrzymując wynagrodzenie określone według stawki godzinowej – 10 zł/godzinę.

Niesporne, a nadto dowody:

- umowy z 8.07.2009 r., 5.10.2009 r., 4.01.2010 r. k. 4117, 4125, 4133 akt kontroli
- rachunki – k 4119, 4121, 4123, 4127, 4129, 4131 akt kontroli
- zeznania zainteresowanego R. P. k. 295 akt sprawy

W dniu 1 czerwca 2010 roku (...) sp. z o.o.w S.i H. T. (1)zawarli umowę zatytułowaną „o dzieło”. W treści dokumentu wskazano, że przedmiotem umowy ma być: „betonowanie wieńców żelbetowych 4 m³, szalowanie, betonowanie biegu schodowego oraz stropów 6,5 m³ na budowie – W.(...)”. Strony ustaliły termin wykonania prac na dzień 30 czerwca 2010 roku. Wynagrodzenie ustalono na kwotę 2 500,00 zł płatne w terminie 7 dni od otrzymania rachunku. W umowie wskazano przy tym, że w przypadku nienależytego lub nieterminowego wykonania dzieła zamawiająca ma prawo odmowy wypłaty całości lub części umówionej kwoty. Dodatkowo w umowie przewidziano rozliczenie umowy częściowo, po przedstawieniu rachunku przez wykonawcę.

Płatnik wystawił zainteresowanemu H. T. (1) rachunek określający wynagrodzenie za wykonaną pracę na kwotę 1 695,00 zł netto. Płatnik wypłacił zainteresowanemu kwotę określoną w rachunku w dniu 12 lipca 2010 roku

Zainteresowany w ramach umowy ściągał beki stropowe, rozbierał stropy (drewniane i trzcinowe), betonował gniazda pod belki stropowe. Zainteresowany wykonywał prace zgodnie z poleceniami kierownika, otrzymując wynagrodzenie określone według stawki godzinowej – 10 zł/godzinę.

Dowód:

- umowa o dzieło, k. 4951 akt kontroli
- rachunek, k. 4953 akt kontroli
- zeznania zainteresowanego H. T., k. 295v akt sprawy

W dniu 29 kwietnia 2010 roku (...) sp. z o.o.w S.i R. P. (1)zawarli umowę zatytułowaną „o dzieło”. W treści dokumentu wskazano, że przedmiotem umowy mają być: „kładzenie posadzek 623 m², zerwanie desek 145 m², transport materiału 145 m² al. (...)”. Strony ustaliły termin wykonania prac na dzień 30 czerwca 2010 r. Wynagrodzenie ustalono na kwotę 7 200,00 zł płatne w terminie 10 dni od otrzymania rachunku. W umowie wskazano przy tym, że w przypadku nienależytego lub nieterminowego wykonania dzieła zamawiająca ma prawo odmowy wypłaty całości lub części umówionej kwoty. Dodatkowo w umowie przewidziano rozliczenie umowy częściowo, po przedstawieniu rachunku przez wykonawcę.

Płatnik wystawił zainteresowanemu R. P. (1) rachunek określający wynagrodzenie za wykonaną pracę na kwotę 190,00 zł netto. Płatnik wypłacił zainteresowanemu kwotę określoną w rachunku w dniu 10 maja 2010 roku

W dniu 4 maja 2010 roku (...) sp. z o.o.w S.i R. P. (1)ponownie zawarli umowę zatytułowaną „o dzieło”. W treści dokumentu wskazano, że przedmiotem umowy ma być: „roboty ziemne (wykopy) podbijanie fundamentów na budowie - W.(...)”. Strony ustaliły termin wykonania prac na dzień 31 maja 2010 roku. Wynagrodzenie ustalono na kwotę 2 100,00 zł płatne w terminie 7 dni od otrzymania rachunku. W umowie wskazano przy tym, że w przypadku

nienależytego lub nieterminowego wykonania dzieła zamawiająca ma prawo odmowy wypłaty całości lub części umówionej kwoty. Dodatkowo w umowie przewidziano rozliczenie umowy częściowo, po przedstawieniu rachunku przez wykonawcę.

Płatnik wystawił zainteresowanemu R. P. (1) rachunek określający wynagrodzenie za wykonaną pracę na kwotę 1 620,00 zł netto. Płatnik wypłacił zainteresowanemu kwotę określoną w rachunku w dniu 10 czerwca 2010 roku

W dniu 1 czerwca 2010 roku (...) sp. z o.o.w S.i R. P. (1) ponownie zawarli umowę zatytułowaną „o dzieło”. W treści dokumentu wskazano, że przedmiotem umowy ma być: „usunięcie z pietra budynku gruzu 7m³ x 80 zł na budowie W.(...)”. Strony ustaliły termin wykonania prac na dzień 30 czerwca 2010 roku. Wynagrodzenie ustalono na kwotę 560,00 zł płatne w terminie 7 dni od otrzymania rachunku. W umowie wskazano przy tym, że w przypadku nienależytego lub nieterminowego wykonania dzieła zamawiająca ma prawo odmowy wypłaty całości lub części umówionej kwoty. Dodatkowo w umowie przewidziano rozliczenie umowy częściowo, po przedstawieniu rachunku przez wykonawcę.

Płatnik wystawił zainteresowanemu R. P. (1) rachunek określający wynagrodzenie za wykonaną pracę na kwotę 480,00 zł netto. Płatnik wypłacił zainteresowanemu kwotę określoną w rachunku w dniu 12 lipca 2010 roku.

W dniu 1 czerwca 2011 roku (...) sp. z o.o. w S. i R. P. (1) ponownie zawarli umowę zatytułowaną „o dzieło”. W treści dokumentu wskazano, że przedmiotem umowy ma być: „prace porządkowe, mycie okien, podokienników oraz obudów słupów na I piętrze na obiekcie budynek ZUSu przy ul. (...) w S.”. Strony ustaliły termin wykonania prac na dzień 30 czerwca 2011 roku. Wynagrodzenie ustalono na kwotę 1 870,00 zł płatne w terminie 21 dni od otrzymania rachunku. W umowie wskazano przy tym, że w przypadku nienależytego lub nieterminowego wykonania dzieła zamawiająca ma prawo odmowy wypłaty całości lub części umówionej kwoty. Dodatkowo w umowie przewidziano rozliczenie umowy częściowo, po przedstawieniu rachunku przez wykonawcę.

Płatnik wystawił zainteresowanemu R. P. (1) rachunek określający wynagrodzenie za wykonaną pracę na kwotę 1600 zł netto. Płatnik wypłacił zainteresowanemu kwotę określoną w rachunku w dniu 8 lipca 2011 roku.

W dniu 8 lipca 2011 roku (...) sp. z o.o. w S. i R. P. (1) ponownie zawarli umowę zatytułowaną „o dzieło”. W treści dokumentu wskazano, że przedmiotem umowy ma być: „prace porządkowe, mycie okien, podokienników oraz obudów słupów na parterze i w piwnicy na obiekcie budynek ZUSu przy ul. (...)”. Strony ustaliły termin wykonania prac na dzień 31 lipca 2011 roku. Wynagrodzenie ustalono na kwotę 2 180,00 zł płatne w terminie 7 dni od otrzymania rachunku. W umowie wskazano przy tym, że w przypadku nienależytego lub nieterminowego wykonania dzieła zamawiająca ma prawo odmowy wypłaty całości lub części umówionej kwoty. Dodatkowo w umowie przewidziano rozliczenie umowy częściowo, po przedstawieniu rachunku przez wykonawcę.

Płatnik wystawił zainteresowanemu R. P. (1) rachunek określający wynagrodzenie za wykonaną pracę na kwotę 1 860,00 zł netto. Płatnik wypłacił zainteresowanemu kwotę określoną w rachunku w dniu 12 sierpnia 2011 roku.

W dniu 5 sierpnia 2011 roku (...) sp. z o.o.w S.i R. P. (1) ponownie zawarli umowę zatytułowaną „o dzieło”. W treści dokumentu wskazano, że przedmiotem umowy ma być: „czyszczenie z zaprawy murarskiej 20 szt. na budowie al. (...)”. Strony ustaliły termin wykonania prac na dzień 30 sierpnia 2011 roku. Wynagrodzenie ustalono na kwotę 1 764,00 zł płatne w terminie 14 dni od otrzymania rachunku. W umowie wskazano przy tym, że w przypadku nienależytego lub nieterminowego wykonania dzieła zamawiająca ma prawo odmowy wypłaty całości lub części umówionej kwoty. Dodatkowo w umowie przewidziano rozliczenie umowy częściowo, po przedstawieniu rachunku przez wykonawcę.

Płatnik wystawił zainteresowanemu R. P. (1) rachunek określający wynagrodzenie za wykonaną pracę na kwotę 1 519,00 zł netto. Płatnik wypłacił zainteresowanemu kwotę określoną w rachunku w dniu 12 września 2011 roku.

W dniu 7 września 2011 roku (...) sp. z o.o.w S.i R. P. (1) ponownie zawarli umowę zatytułowaną „o dzieło”. W treści dokumentu wskazano, że przedmiotem umowy ma być: „malowanie balustrad na budynku mieszkalno-usługowym

w M.ul. (...)(...) szt. 6,15 szt. ”. Strony ustaliły termin wykonania prac na dzień 31 maja 2010 roku. Wynagrodzenie ustalono na kwotę 1 939,00 zł płatne w terminie 14 dni od otrzymania rachunku. W umowie wskazano przy tym, że w przypadku nienależytego lub nieterminowego wykonania dzieła zamawiająca ma prawo odmowy wypłaty całości lub części umówionej kwoty. Dodatkowo w umowie przewidziano rozliczenie umowy częściowo, po przedstawieniu rachunku przez wykonawcę.

Płatnik wystawił zainteresowanemu R. P. (1) rachunek określający wynagrodzenie za wykonaną pracę na kwotę 1 660,00 zł netto. Płatnik wypłacił zainteresowanemu kwotę określoną w rachunku w dniu 21 października 2011 roku.

W ramach zawartej umowy zainteresowany pracował jako pomocnik na budowie. Zainteresowany wykonywał prace zgodnie z poleceniami przełożonego (kierownika budowy). Zainteresowany otrzymywał stałe miesięczne wynagrodzenie.

Dowód :

- umowy o dzieło, k. 4009, 4013, 4017, 4021, 4025, 4029, 4033 akt kontroli
- rachunki, k. 4011, 4015, 4020, 4027, 4031, 4035 akt kontroli
- zeznania zainteresowanego R. P., k. 294v akt sprawy

W dniu 25 sierpnia 2009 roku (...) sp. z o.o. w S. i A. F. zawarli umowę zatytułowaną „o dzieło”. W treści dokumentu wskazano, że przedmiotem umowy ma być: „roboty szpachlarskie 1630 m² al. (...), S.”. Strony ustaliły termin wykonania prac na dzień 17 listopada 2009 roku. Wynagrodzenie ustalono na kwotę 14 340,00 zł płatne w terminie 14 dni od otrzymania rachunku. W umowie wskazano przy tym, że w przypadku nienależytego lub nieterminowego wykonania dzieła zamawiająca ma prawo odmowy wypłaty całości lub części umówionej kwoty. Dodatkowo w umowie przewidziano rozliczenie umowy częściowo, po przedstawieniu rachunku przez wykonawcę.

Płatnik wystawił zainteresowanemu A. F. rachunek określający wynagrodzenie za wykonaną pracę na kwotę 496,00 zł netto. Płatnik wypłacił zainteresowanemu kwotę określoną w rachunku w dniu 10 września 2009 roku

Dowód:

- umowa o dzieło, k. 1425 akt kontroli
- rachunek, k. 1427 akt kontroli

Przed rozpoczęciem prac związanych z powierzonymi obowiązkami osoby z którymi zawarto umowy cywilnoprawne były instruowane o przebiegu i harmonogramie pracy przez kierownika budowy.

Bieżące wykonywanie prac podlegało stałemu codziennemu nadzorowi i kontroli. Nadzór bezpośredni nad wykonywaniem prac sprawował kierownik budowy, majster budowy oraz brygadzista.

Zainteresowani zgłaszali zakończenie prac kierownikowi budowy, który sam, bądź z udziałem bezpośredniego nadzoru dokonywał odbioru prac. Po odbiorze następowało rozliczenie wynagrodzenia. W przypadku wystąpienia usterek kierownik budowy obniżał wynagrodzenie.

Dowód :

- protokół przesłuchania M. R. – k. 235-244 akt kontroli
- protokół przesłuchania świadka Z. G. (kierownik budowy)– k. 283-286 akt kontroli
- protokół przesłuchania świadka K. K. (kierownik budowy)– k. 287-289 akt kontroli

Zainteresowani nie mogli wykonywać powierzonych im prac budowlanych w dowolnym, samodzielnie ustalonym czasie, nie mogli swobodnie rozkładać czasu pracy potrzebnego ich zdaniem na wykonanie powierzonych obowiązków w terminie zakreślonym w umowach o dzieło. Zainteresowani nie mogli zlecać wykonania powierzonych im prac osobom trzecim.

Zainteresowani podejmowali prace zgodnie z harmonogramem prac narzuconymi przez kierownika lub majstra budowy. Zdarzało się że zainteresowani byli kierowani do innych prac niż wymienione w łączących ich z płatnikiem umowach.

Wszystkie pracujące na rzecz płatnika osoby, zarówno pracownicy zatrudnieni na podstawie umów o pracę, jak i na podstawie umów cywilnoprawnych przychodziły do pracy na teren budów codziennie od poniedziałku do piątku o stałej godzinie: rano godzina 7.00/8.00. Swoje obowiązki wykonywali przez co najmniej 8 godzin dziennie - do godziny 15.00/17.00. Zainteresowani nie mogliby wykonywać powierzonych im prac w innych godzinach niż godziny otwarcia budowy.

Kierownik budowy prowadził ewidencję czasu pracy. Zainteresowani podpisywali listy obecności. Zainteresowani musieli informować kierownika budowy o nieobecności w danym dniu.

Dowód :

- protokół przesłuchania M. R. – reprezentant płatnika – k. 235-244 akt kontroli
- protokół przesłuchania świadka Z. G. (kierownik budowy)– k. 283-286 akt kontroli
- protokół przesłuchania świadka K. K. (kierownik budowy)– k. 287-289 akt kontroli
- zeznania świadka Z. G., k. 340-342 akt sprawy
- zeznania świadka K. K., k. 358v-359v akt sprawy
- zeznania zainteresowanego R. P., k. 294v-295 akt sprawy
- zeznania zainteresowanego R. P., k. 295-295v akt sprawy
- zeznania zainteresowanego H. T., k. 295v akt sprawy

Zainteresowani nie zostali zgłoszeni przez płatnika do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych oraz wypadkowego.

Niesporne

Sąd zważył, co następuje:

Odwołania płatnika od decyzji ZUS nie zasługiwało na uwzględnienie.

Stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach kontroli ZUS. Autentyczność dokumentów nie była przez strony kwestionowana i nie budziła wątpliwości Sądu. Zostały one sporządzone w sposób zgodny z przepisami prawa, przez uprawnione do tego osoby, w ramach ich kompetencji, oraz w sposób rzetelny, stąd też Sąd ocenił je jako wiarygodne. Reprezentant spółki (...), wezwany na termin rozprawy nie stawiał się na posiedzeniu Sądu. Stąd ustaleń faktycznych Sąd dokonał na podstawie zeznań świadka Z. G., K. K. zainteresowanych R. P. (1), R. P. (2) oraz H. T. (1) i reprezentanta spółki (...).R. złożonych przed organem rentowym.

Zeznania zainteresowanych R. P. (1), R. P. (2) oraz H. T. (1) oraz świadków Z. G. i K. K. nie były kwestionowane ani przez pełnomocnika płatnika, ani przez pełnomocnika ZUS a sąd uznał je za całkowicie wiarygodne.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ustalenie na jakich zasadach zainteresowani wykonywali czynności określone w łączących ich z płatnikiem umowach – czy w sposób odpowiadający wykonywaniu umowy o dzieło, czy też – jak twierdził organ rentowy - umowy zlecenia (świadczenia usług). Powyższe ustalenia miały istotne znaczenie dla określenia, czy zainteresowani powinni zostać objęci – w okresach określonych w zaskarżonych decyzjach – ubezpieczeniami społecznymi, z obowiązkiem odprowadzenia przez płatnika stosownych składek.

Stosownie do treści art. 6 ust. 1 pkt 1 i 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74 z późn. zm.) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby będące pracownikami oraz z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi dalej "zleceniobiorcami", oraz osobami z nimi współpracującymi, z zastrzeżeniem ust. 4. Natomiast zgodnie z art. 12 ust. 1 wskazanej wyżej ustawy, obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym nie podlega natomiast pracownik wykonujący pracę na podstawie umowy o dzieło.

Jakkolwiek ustawodawca wprowadził zasadę swobody zawierania umów, to jednak dopuszczalne jest w postępowaniu przed Sądem badanie charakteru prawnego łączącego strony stosunku prawnego. W szczególności Sąd ma obowiązek badać, czy dane postanowienia zawarte w umowie, czy też okoliczności związane z jej wykonywaniem nie wskazują, że strony zawierając danego rodzaju umowę nie wykroczyły poza granice swobody kontraktowej wyznaczone zgodnie z art. 353¹ k.c. m.in. przez kryteria właściwości – natury stosunku prawnego wynikającego z zawartej umowy.

Z mocy art. 627 k.c., przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia. Przedmiotem umowy jest zatem zobowiązanie do wykonania określonego dzieła, które może mieć charakter materialny jak i niematerialny, zaś sama umowa jest umową rezultatu. W wypadku wskazanej umowy cywilnoprawnej niezbędne jest, aby starania przyjmującego zamówienie doprowadziły w przyszłości do konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu jako koniecznego do osiągnięcia. Cechą konstytutywną dzieła jest samoistność rezultatu, która wyraża się przez niezależność powstałego rezultatu od dalszego działania twórcy oraz od osoby twórcy. Jednocześnie, w wypadku umowy o dzieło bez znaczenia pozostaje rodzaj i intensywność świadczonej w tym celu pracy i staranności, przy czym wykonanie dzieła zwykle wymaga określonych kwalifikacji, umiejętności i środków. Dzieło stanowi zawsze zjawisko przyszłe, jest czymś, co w chwili zawarcia umowy nie istnieje, lecz ma dopiero powstać w jakiejś określonej przyszłości. Rezultat, o jaki umawiają się strony, musi być z góry określony. Określenie to może nastąpić przy użyciu różnych metod, jak np. z zastosowaniem obiektywnych jednostek metrycznych, przez zestawienie z istniejącym wzorem, z wykorzystaniem planów, rysunków, przez opis.

Od umowy o dzieło odróżnić należy umowę o świadczenie usług (art. 750 k.c.), do której stosuje się przepisy dotyczące zlecenia. Umowa o świadczenie usług jest umową starannego działania, zatem jej celem jest wykonywanie określonych czynności, które nie muszą zmierzać do osiągnięcia rezultatu. Spełnieniem świadczenia jest samo działanie w kierunku osiągnięcia danego rezultatu. Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z 26 stycznia 2006 r., III AUa 1700/05, OSA 2008, z. 3, poz. 5, stwierdził, że jednym z kryteriów pozwalających na odróżnienie umowy o dzieło od umowy o świadczenie usług jest możliwość poddania umówionego rezultatu (dzieła) sprawdzianowi na istnienie wad fizycznych (podobnie SN w wyroku z 3 listopada 2000 r., IV CKN 152/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 63). Należy jednak pamiętać, że – na zasadach wynikających z kodeksu cywilnego (art. 471 k.c.) – wykonujący usługę również odpowiada za należyte wykonanie zobowiązania. Sam fakt więc, że zleceniodawca przeprowadza kontrolę jakości wykonania usługi (innymi słowy, bada zachowanie przez usługodawcę należytej staranności) nie stanowi o tym, że czynność taka stanowi sprawdzian umówionego rezultatu na istnienie wad fizycznych i przemawia za zakwalifikowaniem umowy jako umowy o dzieło. Nadzór nad wykonywaniem czynności przewidzianych umową, oraz określenie miejsca i sposobu pracy, typowe są raczej dla umowy o świadczenie usług, gdzie liczy się bieżąca staranność pracy i wykonywanie poszczególnych czynności zgodnie ze wskazaniem kontrahenta i w sposób przez niego oznaczony, nie zaś dla umowy

o dzieło, gdzie liczy się jedynie rezultat w postaci wykonanego dzieła. W przypadku umowy o dzieło występuje większa swoboda organizacyjna wytwórcy. W orzecznictwie podkreśla się przy tym, że umowę której przedmiotem są usługi w szerokim tego słowa znaczeniu nie można uznać za umowę o dzieło, lecz umowę o świadczenie usług, do której stosuje się odpowiednio przepisy o umowie zlecenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2008 r., I PK 315/07, LEX nr 470956). W wyroku z dnia 19 marca 2008 r. (sygn. akt I ACa 83/08, Lex nr 466437) Sąd Apelacyjny w Poznaniu wyjaśnił natomiast, że wykonywanie powtarzalnych czynności - usług w pewnym przedziale czasowym, nie może zostać zakwalifikowane jako umowa o dzieło z uwagi na ciągłość czynności.

Uwzględniając przedstawioną wyżej charakterystykę tych dwóch rodzajów umów, stwierdzić należy, że treść postanowień umów łączących płatnika z A. F., R. P. (1), R. P. (2), H. T. (1) oraz C. T. (1) wykazuje w przeważającym stopniu cechy umowy o świadczenie usług, a nie umowy o dzieło.

Z treści umów zawartych przez płatnika z zainteresowanymi nie wynika, aby płatnik z góry umawiał się z nimi na wykonanie określonego zindywidualizowanego dzieła. Bezsporne jest, że w ramach umów zawartych pomiędzy stronami postanowiono o wykonaniu m.in. następujących czynności: kładzenie posadzek 623m², zerwanie desek 145 m², transport materiału 68m² al. (...), roboty ziemne (wykopy) podbijanie fundamentów na budowie al. (...), usunięcie z pietra budynku gruzu 7 m³ x 80 zł na budowie al. (...), prace porządkowe, mycie okien, podokienników oraz obudów słupów na I piętrze na obiekcie: budynek ZUS-u przy ul. (...)w S., prace porządkowe mycie okien, podokienników oraz obudów słupów na parterze i w piwnicy na obiekcie: budynek ZUS-u ul. (...)w S., czyszczenie z zaprawy murarskiej 20 szt. na budowie W.(...), malowanie balustrad na budynku mieszkalno-usługowym w M.ul. (...)szt. 6,15 zł, jednocześnie jednak niemożliwym było, by w momencie podpisywania tych umów, wiadomo było ile dana osoba wykona określonych w umowach metrów kwadratowych prac. Podkreślić należy, że wykonane przez zainteresowanych prace nie stanowiły dobra samego w sobie, były częścią większego projektu, którego realizacją zajmował się płatnik.

Przy analizie przedmiotu powyższych umów istotne było także to, że zainteresowani wykonywali czynności ciągle i powtarzalne, a do tego niewymagające specjalistycznej wiedzy. Niewątpliwie podejmowane przez nich czynności były czynnościami powtarzalnymi, które wymagały starannego działania. Nie były to umowy rezultatu.

Zwrócić również należy uwagę na fakt, że płatnik nie traktował zakresu prac określonych w konkretnych umowach w sposób sztywny, skoro zainteresowani ostatecznie kierowanie byli do innych prac. Przykładowo, w umowach łączących płatnika z R. P. (2) ich przedmiot określony jako „ murowanie ścian, betonowanie posadzek” nie miał nic wspólnego z rzeczywistością. R. P. (2) zeznał, iż zajmował się iniekcją krystaliczną tj. osuszaniem fundamentów, kopaniem rowów przy budynku, zrywaniem folii z polbruk, wynoszeniem gruzu. Co istotne, zainteresowany wskazał, iż zatrudnił się w Fasadzie bo chciał pracować jako murarz, niemniej kierownik zwodził go obiecany stanowiskiem murarza aż do końca budowy , po czym zwolniono go. Potwierdził, że prace wskazane w umowach mają się nijak do prac faktycznie wykonywanych. Powyższe potwierdził także zainteresowany R. P. (1). Co istotne, wszyscy słuchani zainteresowani zgodnie podnieśli, że przychodząc do pracy nie mieli konkretnych prac do wykonania, każdego dnia majster lub kierownik zlecał im co w danym dniu mają wykonać.

Przy analizie przedmiotu powyższych umów istotne było także to, że zainteresowani - przy ich realizacji pozostawali w relacji zbliżonej do podporządkowania pracowniczego. Zasada podporządkowania pracownika polega na obowiązku stosowania się do poleceń przełożonego, które pozostają w związku z wykonywaną pracą, tj. jej organizacją i przebiegiem. Kodeks pracy, normując różne rodzaje stosunków pracy, wszystkie te stosunki prawne opiera m.in. na zasadzie podporządkowania pracownika regulaminowi pracy i poleceniom pracodawcy (por. wyr. SN z 19.02.1987 r., I PR 6/87, OSN 1988/4/52). Granice podporządkowania zakreślają bezwzględnie obowiązujące przepisy prawa (nie tylko prawa pracy, ale i innych gałęzi prawa, np. prawa karnego), zasady współzycia społecznego, rodzaj umówionej pracy (wyjątki zostały ściśle określone - patrz np. art. 42 § 4 oraz art. 81 § 3 k.p.) oraz zagrożenia dla zdrowia i życia (patrz art. 210 k.p.). Podporządkowanie pracownika może polegać na określeniu przez pracodawcę czasu pracy i wyznaczeniu zadań, natomiast co do sposobu ich realizacji pracownik ma pewien zakres swobody, zwłaszcza jeżeli

wykonuje zawód twórczy (wyr. SN z 07.09.1999 r., I PKN 277/99, OSN 2001/1/18). Mając na uwadze powyższe Sąd zwrócił uwagę, że ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynikało, iż zainteresowani nie mogli wykonywać powierzonych im prac budowlanych w dowolnym, samodzielnie ustalonym czasie, nie mogli również swobodnie rozkładać czasu pracy potrzebnego ich zdaniem na wykonanie powierzonych obowiązków w terminie zakreślonym w umowach o dzieło. Co więcej z ustaleń stanu faktycznego wynikało, że wszystkie pracujące na rzecz płatnika osoby przychodziły do pracy na teren budów codziennie o stałej godzinie: rano przeważnie na godzinę 7.00, ewentualnie 8.00, swoje obowiązki wykonywały przez co najmniej 8 godzin dziennie - do godziny 15, ewentualnie 17.00. Nie było przy tym możliwe, aby zainteresowani wykonali powierzone im prace w innych godzinach niż godziny otwarcia budowy. Z powyższego zdaniem Sądu wynika jednoznacznie, że zainteresowani nie byli w żadnym razie samodzielnymi w organizacji i wykonywaniu swojej pracy (co jest cechą charakterystyczną umowy o dzieło), lecz wykonywali poszczególne czynności zgodnie ze wskazaniem płatnika i w sposób przez niego oznaczony.

Z ustaleń faktycznych wynikało również, że bieżące wykonywanie przez zainteresowanych prac podlegało stałemu codziennemu nadzorowi i kontroli. Nadzór bezpośredni nad całością budów sprawował kierownik budowy. Wszyscy zainteresowani zgodnie wskazali, iż nad ich pracą był stały nadzór albo kierownika albo majstrów. W tym miejscu podkreślenia przy tym wymaga, iż zasadniczo wykonywanie zleconych czynności pod nadzorem kierownika budowy nie przesądza o świadczeniu pracy w ramach podporządkowania pracowniczego (wyr. SN z 22.12.1998 r., I PKN 517/98, OSN 2000/4/138), pełnienie przez daną osobę funkcji kierownika budowy nie oznacza bowiem bynajmniej, że jest ona pracodawcą w rozumieniu Kodeksu pracy, a jedynie to, iż pełni ona rolę koordynującą w zakresie robót wykonywanych na danym obiekcie. Jednakże w niniejszym postępowaniu istotnym było to, że zainteresowani podlegali nie tylko nadzorowi kierownika budowy, ale prawidłowość wykonywania przez nich pracy nadzorował również majster budowy.

Dalej wskazać należy, że przyjęty system rozliczeń zainteresowanych jest charakterystyczny dla umowy o wykonywanie usług, a nie umowy o dzieło. Jak wynika z zeznań zainteresowanych oraz Z. G. wynagrodzenie wypłacane było według stawki godzinowej. Wskazać należy, iż umowie o dzieło przedmiot umowy, musi być określony z góry, tj. w dniu zawarcia umowy. W przypadku zainteresowanych otrzymujących wynagrodzenie według stawek godzinowych należy uznać, że otrzymywali oni wynagrodzenie za rzeczywiście przepracowaną liczbę godzin. Taka praktyka jest sprzeczna z istotą umowy o dzieło, bowiem osoba zobowiązująca się do wykonania dzieła, a więc wykonania wytworu o określonych cechach, już w momencie przystąpienia do jego wykonywania musi wiedzieć, co jest dokładnie przedmiotem umowy oraz jaką kwotę otrzyma za jego wykonanie, gdyż tylko w ten sposób może ocenić, czy zawarcie umowy będzie dla niego opłacalne. Zauważyć też należy, iż w przypadku zainteresowanych, których wynagrodzenie było określane stawką godzinową taki sposób ustalenia wynagrodzenia świadczy o tym, iż także oni otrzymywali wynagrodzenie nie za rezultat pracy, lecz za sam fakt wykonywania czynności w zakładzie.

Na koniec podkreślić należy, że analogiczne prace jak zainteresowani wykonywały również osoby zatrudnione przez płatnika w ramach umów o pracę, a zatem osoby, od których nie wymaga się wytworzenia dzieła a jedynie starannego działania. Z kolei kierownik budowy Z. G. w toku przesłuchania przed organem kontroli wskazał, że „lepsi pracownicy dostawali umowę o pracę. Byli to pracownicy, którzy sumiennie i rzetelnie wykonywali swoją pracę” Przyznał przy tym, że zawierał umowy o dzieło dlatego, że takie dyspozycje dostał od prezesa.

Sama terminologia, jaką posługiwał się płatnik w umowach, określonych jako umowy o dzieło, jest bez znaczenia przy interpretowaniu i oznaczaniu faktycznego stosunku prawnego łączącego strony. Nazwa umowy nie przesądza o jej rodzaju. Jeśli bowiem nazwa nie odpowiada istocie umowy, należy badać samą treść umowy. Po przeanalizowaniu treści przedmiotowych umów oraz treści zeznań świadków i reprezentanta płatnika złożonych w toku postępowania kontrolnego prowadzonego przez organ rentowy nie ma żadnych wątpliwości, że strony łączyły umowy o wykonywanie usług zbliżone do zlecenia. W wypadku umowy o dzieło bez znaczenia jest bowiem rodzaj i intensywność świadczonej w tym celu pracy i staranności. Wykonujący dzieło działa w zasadzie samodzielnie, na swoje ryzyko, w wyniku jego pracy powstaje zindywidualizowany samoistny rezultat. Tymczasem łączący strony stosunek prawny wyróżniał się brakiem samodzielności w organizowaniu i wykonywaniu powierzonych czynności, dbaniem o bieżącą staranność pracy i wykonywaniem poszczególnych czynności zgodnie ze wskazaniem płatnika, w sposób przez niego oznaczony

i na jego ryzyko. A zatem samo dosłowne brzmienie ww. umów nie wskazuje na ich charakter prawny, dopiero treść kontraktów i sposób ich faktycznego wykonywania pozwala je odpowiednio zakwalifikować.

Podsumowując, Sąd uznał, iż ocena prawna charakteru łączących płatnika z zainteresowanymi umów, dokonana przez organ rentowy, jest prawidłowa i stosownie do art. 477¹⁴ §1 k.p.c. oddalił odwołania jako nieuzasadnione.

O kosztach procesu orzeczono w punkcie II. na podstawie przepisów art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 k.p.c. oraz §2 ust. 1 i 2 w zw. z §4 ust. 1 i w zw. z §11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. 2002 nr 163 poz. 1349 z późn. zm.). Skoro bowiem płatnik przegrał zainicjowany przez siebie proces, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, musi ponieść związane z nim koszty, które w tym przypadku ograniczyły się do wynagrodzenia pełnomocnika organu rentowego, będącego radcą prawnym. Stosownie do treści § 11 ust. 2 powołanego wyżej rozporządzenia w sprawach o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego stawki minimalne wynoszą 60 zł. Z uwagi na fakt, iż niniejsze postępowanie dotyczyło odrębnych spraw połączonych jedynie przez Sąd technicznie do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia, pełnomocnikowi należało przyznać wynagrodzenie liczone od każdej sprawy osobno.

SSO Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)

(...)

(...)